

Nr B 95

Utlåtande i anledning av väckta motioner om försäljning till privatpersoner dels av aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier och dels av statens stamaktier i LKAB.
(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ewerlöf m. fl.* (I: B 169) och den andra inom andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.* (II: B 210), har hemställts, att riksdagen måtte 1) besluta att aktierna i Aktiebolaget Statens skogsindustrier skall — med beaktande av önskemålet om största möjliga spridning — under budgetåret 1958/59 utbjudas till försäljning till ett pris som fastställs av en därtill utsedd värderingsnämnd, 2) besluta att de stamaktier i LKAB, som staten förvärvat under budgetåren 1957/58 och 1958/59, skall — med beaktande av önskemålet om största möjliga spridning — under budgetåret 1958/59 utbjudas till försäljning till ett pris som fastställs av en därtill utsedd värderingsnämnd, samt 3) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte utse ovannämnda värderingsnämnder samt underställa 1958 års höstriksdag de av värderingsnämnderna fastställda försäljningspriserna för godkännande.

I fråga om motiveringen för ifrågavarande förslag har motionärerna åberopat innehållet i den vid årets förra riksdag väckta motionen I: 226, till vilken utskottet får hänvisa.

Utskottet. Såsom i det föreliggande ärendet erinrats var frågan om försäljning till allmänheten av aktier i statligt bolag föremål för prövning vid 1957 års riksdag i anledning av väckta motioner. Frågan avsåg då försäljning på öppna marknaden av de av staten förvärvade stamaktierna i LKAB. Före avgivandet av sitt utlåtande i ämnet (nr 112) hade utskottet inhämtat yttranden från ett antal myndigheter och organisationer. I sitt berörda utlåtande förklarade sig utskottet — med beaktande av de vägande invändningar som framställdes i vissa av de föreliggande remissyttrandena — icke finna tillräckliga skäl föreligga för att tillstyrka det framställda yrkandet. Riksdagen beslöt i enlighet härmed att icke bifalla de ifrågavarande motionerna.

Yrkandet i de nu föreliggande motionerna går utöver det i fjolårets motioner framställda i så måtto att detsamma i första hand avser försäljning till allmänheten av aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier; i övrigt avser motionsyrkandet emellertid liksom förra året de av staten förvärvade stamaktierna i LKAB. Principiellt sett föreligger nu samma fråga till avgörande som vid föregående tillfälle. Utskottet har vid frågans behandling ansett tillräckliga skäl inte vara för handen för ett frångående av den ståndpunkt utskottet i denna fråga intog vid densammas avgörande i fjol. I enlighet härmed hemställer utskottet,

att motionerna I: B 169 och II: B 210 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 25 november 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Ohlon, Ivar Johansson, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Thun, Pålsson, Bergman, Holmqvist, Rikard Svensson, Axel Johannes Andersson, Mårtensson, Hesselbom och Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmborg, Jansson i Kalix, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Nilsson i Göingegården, Almgren, Nihlfors, Lundqvist, Bohman, Lassinantti, Gustafsson i Uddevalla och Gustafsson i Kårby.

Reservationer

1) av fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Bohman*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Såsom i det föreliggande ärendet erinrats, var frågan om försäljning till allmänheten av aktier i statligt bolag föremål för prövning vid 1957 års riksdag i anledning av väckta motioner. Frågan avsåg då försäljning på öppna marknaden av de av staten förvärvade stamaktierna i LKAB. De nu föreliggande motionerna syftar emellertid enligt den i motionen I: 226 till årets förra riksdag förebragta utförliga motiveringen väsentligt längre än de vid 1957 års riksdag behandlade motionerna. Vad nu eftersträvas är en bred fördelning av det enskilda ägandet, ägnad att ge stadga och verklighetsförankring åt samhällsarbetet, att möjliggöra för ett stort antal medborgare att genom aktieförvärv bli delägare i näringslivet samt att åstadkomma ett ökat frivilligt sparande i former, som i möjligaste mån garanterar mot inflationsförluster.

Enligt utskottets mening utgör vad i motionerna anförts tillräckligt skäl för att ett försök göres med ett överförande i enskild ägo av statliga företag på sätt i motionerna påyrkas. Utskottet vill här erinra om att det alldeles övervägande flertalet av de remissinstanser som avgav yttrande över de förenämnda motionerna vid 1957 års riksdag uttalade sin anslutning till tanken att bredda aktieägandet och stimulera det enskilda sparandet i former med någorlunda realvärdebeständighet. Erfarenheterna från emissionen av preferensaktier i de tvenne statliga österrikiska bankföretagen visar också, att allmänhetens intresse för förvärv av dylika papper kan vara stort. I anslutning till den i motionerna företrädde uppfattningen tillstyrker utskottet därför förslaget att de ifrågavarande aktierna utbjudes till försäljning till allmänheten. På sätt i motionerna föreslås bör härvid särskilda värderingsnämnder utses för bestämmande av aktiernas försäljningspris, vilket bör slutligt godkännas av riksdagen. Vad angår de i motionerna föreslagna tidpunkterna för förslag till riksdagen om godkännande av försäljningspriserna samt aktiernas utbudande till försäljning torde desamma emellertid med hänsyn till den numera framskridna tiden böra i erforderlig mån jämkas. I denna del av ärendet föreslår utskottet, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna den uppfattningen att förslag om godkännande av försäljningspriserna bör underställas riksdagen så snart ske kan, varvid utbudandet till försäljning förutsättes kunna ske i nära anslutning därtill.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: B 169 och II: B 210,

1. besluta att aktierna i Aktiebolaget Statens skogsindustrier skall — med beaktande av önskemålet om största möjliga spridning — utbjudas till försäljning till ett pris som preliminärt fastställs av en därtill utsedd värderingsnämnd;

2. besluta att de stamaktier i LKAB, som staten förvärvat under budgetåren 1957/58 och 1958/59, skall — med beaktande av önskemålet om största möjliga spridning — utbjudas till försäljning till ett pris som preliminärt fastställs av en därtill utsedd värderingsnämnd;

3. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte utse förenämnda värderingsnämnder samt underställa riksdagen de av värderingsnämnderna preliminärt fastställda försäljningspriserna för godkännande;

4. i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført beträffande tidpunkterna för förslag till riksdagen om godkännande av försäljningspriserna samt aktiernas utbudande till försäljning.»

2) av herrar *Ohlon, Pålsson, Axel Johannes Andersson, Jacobsson, Malmberg, Ståhl* och *Nihlfors*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Vad angår det i motionerna framställda yrkandet om försäljning på öppna marknaden av aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier och i LKAB har utskottet icke ansett tillräckliga skäl föreligga för att tillstyrka detsamma. Det framförda förslaget är emellertid enligt utskottets mening värt att underkastas en närmare prövning, inte minst mot bakgrunden av vad som anförts i vissa av de i tidigare sammanhang avgivna remissyttrandena. Utskottet finner sig därför böra föreslå, att det i motionerna framförda förslaget blir föremål för prövning av 1953 års utredning angående de statliga företagsformerna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: B 169 och II: B 210, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att det i motionerna framförda förslaget måtte bli föremål för prövning av 1953 års utredning angående de statliga företagsformerna.»

3) av herr *Jansson* i Kalix

4) av herr *Lassinantti*.